

Школа конституційного права під керівництвом В. Ф. Погорілка

**НАЛИВАЙКО
Лариса Романівна**
Випускниця
юридичного факультету
(1996)

**Доктор юридичних наук,
професор**
Заслужений юрист України

Т. в. о. проректора, завідувач кафедри загальноправових дисциплін та адміністрування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, віце-президент Всеукраїнської громадської організації «Асоціація українських правників»

Розробила та викладає навчальні курси з провідних фундаментальних дисциплін – «Теорія держави і права», «Конституційне право», а також спецкурсів із них. Реалізує навчальну програму «подвійний диплом», є засновником наукової школи та завідувачем Навчально-наукової лабораторії дослідження проблем правового статусу ВПО та забезпечення гендерної рівності. Голова спеціалізованої вченої ради К. 08.727.04 ДДУВС. Провідний лектор у проєкті Дніпропетровської обласної ради «Школа політичного лідерства».

Автор понад 350 наукових і навчально-методичних праць, опублікованих як в Україні, так і за її межами: 5 монографій, 36 підручників і навчальних посібників, 128 наукових статей, 2 науково-практичних коментарів до чинного законодавства України, 6 довідників (енциклопедії та словники) та ін. Під її керівництвом захищено 7 кандидатських дисертацій.

**МАКСАКОВА
Руслана Миколаївна**
Випускниця
юридичного факультету
(1998)

**Доктор юридичних наук,
професор**

Завідувач кафедри конституційного, адміністративного та трудового права Інституту управління та права Запорізького національного технічного університету

Читає лекції для студентів юридичного факультету Інституту управління та права Запорізького національного технічного університету з навчальних курсів «Конституційне право України», «Конституційно-процесуальне право», «Актуальні проблеми здійснення місцевого самоврядування в Україні». Керує науково-дослідною роботою кафедри на тему «Актуальні проблеми державно-правового розвитку України в контексті євроінтеграційних процесів», у межах якої організовує проведення міжнародних конференцій та круглих столів. Здійснює активну правороз'яснювальну роботу щодо організації і проведення виборів на території Запорізької області. Бере участь у проведенні правової експертизи актів Запорізької міської та обласної ради. Автор понад 150 наукових праць. Під її керівництвом захищено 2 кандидатські дисертації.

**ПРИХОДЬКО
Христина Вікторівна**
Випускниця
юридичного факультету
(2001)

**Доктор юридичних наук,
професор**

Головний науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України за напрямом науково-правового забезпечення та моніторингу законодавства у сфері децентралізації, місцевого самоврядування та його соціальної, економічної, інституційної спроможності

Читає лекції для слухачів Української школи законотворчості Інституту законодавства Верховної Ради України, бере участь у діяльності робочих груп Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, Київської міської ради, інших органів місцевого самоврядування та їх асоціацій. Виступає ідеологом та експертом громадських ініціатив. Є автором понад 200 наукових і навчально-методичних робіт.

Усіх трьох об'єднала діяльність на кафедрі конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету, яку свого часу очолювала Л. Р. Наливайко. Завдяки мудрому керівництву видатного вченого й учителя В. Ф. Погорілка, який був професором цієї кафедри, вони захистили кандидатські дисертації: «Конституційно-правова

відповідальність: проблеми теорії та практики» (Л. Р. Наливайко, м. Київ, 2000 р.), «Вибори до органів місцевого самоврядування: проблеми теорії і практики» (Р. М. Максакова, м. Київ, 2003 р.), «Представницька функція Верховної Ради – парламенту України» (Х. В. Приходько, м. Київ, 2004 р.). Згодом науковець дав ідейний поштовх

до підготовки докторських дисертацій, розкрив науковий і творчий потенціал для подальшої діяльності. У співпраці з професором вони починали досліджувати теми своїх дисертацій, які згодом були представлені до публічного захисту. Зокрема, це докторські дисертації на такі теми: «Державний лад України: поняття, система, гарантії» (Л. Р. Наливайко, м. Харків, 2010 р.), «Конституційний процес в Україні: актуальні питання становлення та розвитку» (Х. В. Приходько, м. Київ, 2012 р.), «Конституційно-правові проблеми установчої влади в Україні» (Р. М. Максакова, м. Київ, 2013 р.).

Ця видатна людина стала вчителем у найкращих традиціях цієї ролі, який не просто зацікавив, але й надав культурі мислення конституційних цінностей, навчав думати, працювати, вдосконалюватися та прагнути, дбаючи про свою націю. Спількування з Віктором Федоровичем згадується його послідовникам багатьма яскравими фрагментами, кожен із яких сповнений філософського змісту, наукових порад і різноманітних аналогій, над якими варто роздумувати й сьогодні. Одна з найважливіших наукових і життєвих навичок, за яку вони надзвичайно вдячні своєму вчителю, — абсолютно все в світі краще розглядати не тільки в статичній, а й у динамічній. Йдеться про знаменитий функціональний метод. В. Ф. Погорілко був надзвичайно вимогливим до себе та навчав добросовісності своїх учнів. У центрі його наукового дискурсу були складні питання, які змушують думати та приймати зважені, неогоїстичні рішення. Ця велична людина у житті кожної із аспіранток відіграла ключову роль, учений об'єднав їх навколо науки, навчив її розуміти та щиро любити.

Віктор Федорович Погорілко є яскравим представником української юридичної науки, це видатний вчений-конституціоналіст і педагог, талановитий організатор вітчизняної юридичної науки, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, академік Академії правових наук України. Як представник плеяди фундаторів вітчизняної наукової школи конституційного та муніципального права, він справедливо належить до когорти дослідників, які заслуговують на звання класиків юридичної наукової думки.

Функціональний, діяльнісний підхід до конституційно-правових явищ і процесів був об'єктом особливої уваги Віктора Федоровича. Він зробив значний внесок у становлення теорії функціоналізму в науці сучасного конституційного права. Актуальність функціонального методу наукових досліджень, вважав В. Ф. Погорілко, детермінована новою системою органів державної влади. Всебічне дослідження цих органів об'єктивно можливе лише з виконанням відповідних функцій. Важливе значення мають запропоновані ним підходи в умовах конституційно-правової модернізації в Україні.

Автор численних наукових робіт. За його безпосередньою участю було підготовлено науковий прогноз «Державотворення і вдосконалення правового регулювання суспільних відносин в Україні» до Комплексного прогнозу науково-технічного і соціально-економічного розвитку України на 1996–2015 роки, концепцію та проект нової Конституції України. Крім того, брав участь у підготовці офіційного проекту Конституції як член Конституційної комісії, Робочої групи та як науковий експерт багатьох законопроектів. Основні зусилля очолюваної професором школи конституційного права були спрямовані на створення

теоретичних основ реалізації Конституції та її пропаганду, популяризацію.

В 1999 р. за його редакцією видано перший в Україні фундаментальний підручник «Конституційне право України», в 2000 р. — підручник для студентів вищих юридичних навчальних закладів «Конституційне право України» (за ред. В. Я. Тація, В. Ф. Погорілка та Ю. М. Тодики).

З червня 2001 р. та до останніх днів свого життя очолював Центр місцевого самоврядування при Інституті держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України.

Під його науковим керівництвом захищено 3 докторські та понад 40 кандидатських дисертацій. Наукові здобутки В. Ф. Погорілка відзначені державою: нагороджений орденом «За заслуги» III (1996) та II (1999) ступенів, Почесною грамотою Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, почесними відзнаками низки міністерств і відомств України. В 2003 р. йому присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». В 2004 р., за участь у підготовці «Юридичної енциклопедії», отримав звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки. Також був нагороджений медалями «В пам'ять 1500-річчя Києва» (1982) та «Ветеран праці» (1987).

У 2003 р. В. Ф. Погорілко обрано членом-кореспондентом НАН України. З 2004 р. — дійсний член Академії правових наук України. В 2002 р. йому присуджено премію НАН України імені М. П. Василенка. Двічі ставав лауреатом конкурсу на краще юридичне видання (1999, 2000).

Був активним громадським і політичним діячем: головним науковим консультантом Групи наукових консультантів Секретаріату Верховної Ради УРСР (за сумісництвом), заступником Голови Центральної виборчої комісії на виборах народних депутатів України (1993–1994), членом Національної ради з питань телебачення і радіомовлення (1994–1999), членом Міжвідомчої комісії з питань місцевого самоврядування при Кабінеті Міністрів України (з 1998 р.), заступником Голови Всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення (з 2001 р.), членом Співки юристів України (з 1998 р.), Товариства конституційного права (з 1998 р.), Громадської ради експертів із внутрішньополітичних питань (з 2000 р.), Міжнародної асоціації конституційного права (з 2001 р.).

Помер 25 квітня 2006 р. Ще за життя Віктор Федорович став легендою, залишається в пам'яті всіх, хто його знав, кого навчав, кому допомагав, хто вивчає його праці та цікавиться проблемами теорії конституційного права й сучасного конституціоналізму, муніципального та інформаційного права, дослідженню яких присвятив своє життя цей учений і педагог.

За матеріалами статті: Шемшученко Ю. С., Батанов О. В. Відомий український вчений-конституціоналіст та педагог Віктор Федорович Погорілко // Актуальні проблеми сучасного конституційного права України. — 36. наук. праць. — 2014.

**Погорілко
Віктор Федорович**